

Paweł Gacek

Doręczenie powiadomienia o usunięciu pojazdu z drogi.

Analiza legalna problemu

Streszczenie

Artykuł jest poświęcony omówieniu jednego z elementów procedury usunięcia pojazdu z drogi, którym jest doręczenie powiadomienia o tym fakcie. Procedura ta jest uregulowana w art. 130a ustawy – *Prawo o ruchu drogowym* oraz w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 czerwca 2011 r. w *sprawie usuwania pojazdów, których używanie może zagrażać bezpieczeństwu lub porządkowi ruchu drogowego albo utrudniających prowadzenie akcji ratowniczej*. Powiadomienie o usunięciu pojazdu z drogi jest niezbędnym elementem tej procedury, umożliwiającym wydanie pojazdu właścicielowi albo wystąpienie do sądu o orzeczenie przepadku pojazdu na rzecz powiatu (Skarbu Państwa). Wspomniane rozporządzenie, w kwestii doręczenia powiadomienia odsyła do ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*. Szczególną uwagę autor poświęca zagadnieniom związanym z podmiotem zobowiązany do doręczenia powiadomienia, sposobami doręczeń oraz skutkiem, jaki wywołuje doręczenie powiadomienia.

Słowa kluczowe

Policja, usunięcie pojazdu z drogi, powiadomienie o usunięciu pojazdu z drogi, właściciel pojazdu, dysponent (osoba dysponująca pojazdem).

* * *

1. Zagadnienia wstępne

Prawo własności wśród różnych form prawnych zajmuje szczególną pozycję¹. Z jednej strony jest pierwotną, najprostszą i bezpośrednią formą korzystania z rzeczy, z drugiej – najpełniejszą, uprawniającą do korzystania z maksimum uprawnień względem rzeczy, jakie mogą przysługiwać podmiotowi w danym sys-

Podkom. dr Paweł Gacek, radca w Komendzie Głównej Policji.

¹ Własność stanowi centralną instytucję systemu prawnego. Jest to podstawowa forma korzystania ze składników przyrody (rzeczy) (zob. *Wielka encyklopedia prawa*, red. B. Hołyst, E. Smoktunowicz, Warszawa 2005, s. 1154).

temie prawnym². Własność podlega ochronie już na poziomie konstytucyjnym³. Z treści art. 21 ust. 1 *Konstytucji RP* z dnia 2 kwietnia 1997 r.⁴ wynika, że Rzeczpospolita Polska chroni własność, natomiast art. 64 ust. 1–3 *Konstytucji RP*⁵ gwarantuje równą dla wszystkich ochronę prawną prawa własności, która może być ograniczona tylko w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza ona istoty tego prawa. Przepis ustawy zasadniczej wymieniony jako ostatni stanowi wobec tego rozwinięcie ogólnej zasady szeroko rozumianej własności, określonej w art. 21 *Konstytucji RP*⁶. Treść prawa własności oraz jej granice zostały określone w przepisach Działu II „Treść i wykonywanie własności” ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. *Kodeks cywilny*⁷. Jak wynika wprost z art. 140 k.c., w granicach określonych przez ustawy i zasady współżycia społecznego właściciel może, z wyłączeniem innych osób, korzystać z rzeczy zgodnie ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem swego prawa, w szczególności może pobierać pożytki i inne dochody z rzeczy. W tych samych granicach może rozporządzać rzeczą. Zatem, jak zaznacza doktryna, prawo własności jest prawem dającym uprawnionemu najbardziej pełną władzę nad rzeczą. W tym znaczeniu prawo to jest prawem względnie pełnym⁸.

Jedno z ograniczeń prawa własności określa art. 130a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – *Prawo o ruchu drogowym*⁹, który zobowiązuje lub upoważnia do usunięcia pojazdu z drogi, a w konsekwencji nieodebrania pojazdu przez podmiot uprawniony – do pozbawienia go własności tej rzeczy ruchomej. Skutek ten może nastąpić wyłącznie na mocy orzeczenia sądu¹⁰. Zanim jednak uprawniony zostanie pozbawiony prawa własności pojazdu, musi zostać spełnionych szereg przesłanek. Jedną z nich jest zobowiązanie podmiotu, który wydał dyspozycję usunięcia po-

² J. Ignaczak, *Prawo rzeczowe*, Warszawa 2000, s. 42.

³ Szerzej na temat ustrojowej zasady własności i prawa własności zob. J. Oniszczyk, *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego XXI w.*, Kraków 2004, s. 313 i n.

⁴ Dz. U. z 1997 r., nr 78, poz. 483 ze zm.

⁵ „Art. 64 *Konstytucji RP* stanowi »wzorzec« dla rozwiązań legislacyjnych urzeczywistniających wolność majątkową, tj. ustawowego systemu stosunków własnościowych. Celem przepisu jest ukształtowanie standardu regulacji ustawowych dotyczących systemu stosunków własnościowych (w znaczeniu szerokim). Przewiduje on swoisty minimalny standard regulacji” (*Konstytucja RP*. t. 1, *Komentarz do art. 1–86*, red. M. Safjan, L. Bosek, Warszawa 2016, Legalis [komentarz do art. 64 *Konstytucji RP*]).

⁶ *Konstytucja RP*. t. 1. *Komentarz do art. 1–86...*, *op. cit.*, i powołany tam wyrok TK z dnia 12 stycznia 1999 r., sygn. P 2/98, OTK 1999, nr 1, poz. 2; wyroki TK: z dnia 25 lutego 1999 r., sygn. K 23/98, OTK z 1999, nr 2, poz. 25; z dnia 11 maja 1999 r., sygn. P 9/98, OTK z 1999, nr 4, poz. 75; z dnia 5 marca 2001 r., sygn. P 11/00, OTK z 2001, nr 2, poz. 33; z dnia 21 maja 2001 r., sygn. SK 15/00, OTK z 2001, nr 4, poz. 85 oraz z dnia 9 stycznia 2007 r., sygn. P 5/05, OTK-A z 2007 r., nr 1, poz. 1.

⁷ Tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 1025 ze zm.

⁸ *Kodeks cywilny*. t. 1., *Komentarz*. Art. 1–44910, red. T. Pietrzykowski, Warszawa 2018, Legalis (komentarz do art. 140 k.c.).

⁹ Tekst jedn. Dz. U. z 2017 r., poz. 1260 ze zm.

¹⁰ Wyrok TK z dnia 3 czerwca 2008 r., sygn. P 4/06, Dz. U. z 2008 r., nr 100, poz. 649, OTK-A z 2008 r., nr 5, poz. 76.

jazdu do powiadomienia właściciela pojazdu lub osoby, która w chwili jego usunięcia dysponowała pojazdem na podstawie innego niż własność tytułu prawnego, o jego usunięciu i o konsekwencjach nieodebrania pojazdu w oznaczonym czasie. Kwestie związane z procedurą usunięcia pojazdu z drogi, jak również ustalenia osoby uprawnionej do jego odbioru i powiadomienia jej o konieczności odebrania pojazdu usuniętego z drogi była już przedmiotem rozważań¹¹. Konieczne zatem wydaje się omówienie problematyki związanej z doręczeniem powiadomienia osoby uprawnionej do odbioru pojazdu usuniętego z drogi. Jest to o tyle istotne, że czynność ta stanowi element niezbędny (*sine qua non*), umożliwiający zainicjowanie przez starostę procedury wystąpienia do sądu o orzeczenie przepadku takiego pojazdu. Wynika to z literalnego brzmienia art. 130a ust. 10 ustawy – *Prawo o ruchu drogowym*, który stanowi, że w stosunku do pojazdu usuniętego z drogi, w przypadkach określonych w art. 130a ust. 1 lub 2 ustawy – *Prawo o ruchu drogowym*, starosta występuje do sądu z wnioskiem o orzeczenie przepadku pojazdu na rzecz powiatu – jeżeli prawidłowo powiadomiony właściciel lub osoba uprawniona nie odebrała pojazdu w terminie 3 miesięcy od dnia jego usunięcia. Istotną kwestią jest to, iż czynność doręczenia powiadomienia dotyczy wyłącznie sytuacji, gdy uprawniony podmiot (tj. faktyczny właściciel pojazdu lub osoba uprawniona) zostanie ustalony. W przeciwnym przypadku zastosowanie ma przepis art. 130a ust. 10d ustawy – *Prawo o ruchu drogowym*, zgodnie z którym przepis art. 130a ust. 10 tej ustawy stosuje się odpowiednio, gdy w terminie 4 miesięcy od dnia usunięcia pojazdu nie został ustalony jego właściciel lub osoba uprawniona do jego odbioru – mimo że w jej poszukiwaniu dołożono należytej staranności. Zatem w przypadku ustalenia faktycznego i rzeczywistego podmiotu uprawnionego, wystąpienie starosty musi być każdorazowo poprzedzone prawidłowym doręczeniem powiadomienia. Prawidłowe doręczenie powiadomienia stanowi gwarancję tego, że osoba ta nie zostanie pozbawiona własności wbrew swojej woli. Spełnione tu muszą być następujące warunki:

- 1) powiadomienie musi zawierać pouczenie o skutkach nieodebrania pojazdu (art. 130a ust. 10 *in fine* ustawy – *Prawo o ruchu drogowym*);
- 2) wystąpienie starosty do sądu nie może nastąpić wcześniej niż przed upływem 30 dni od dnia doręczenia uprawnionemu podmiotowi powiadomienia (art. 130a

¹¹ Szerzej na ten temat zob. P. Gacek, *Powiadomienie o usunięciu pojazdu z drogi jako niezbędny element procedury umożliwiającej wydanie pojazdu albo wystąpienie do sądu o orzeczenie jego przepadku na rzecz Skarbu Państwa. Zagadnienia wybrane*, Paragraf na Drodze 2018, nr 3, s. 5 i n., tegoż, *Procedura usunięcia pojazdu z drogi na podstawie art. 130a ustawy – Prawo o ruchu drogowym. Aspekty wybrane*, Paragraf na Drodze 2017, nr 2, s. 21 i n., C. Kosiński, *Usuwanie pojazdów z drogi i dalsze postępowanie z tymi pojazdami*, Nowe Zeszyty Samorządowe 2013, nr 2, s. 13 i n., K. A. Politowicz, *Zakres związania starosty sądownym orzeczeniem przepadku na gruncie stosowania przepisu art. 130a ust. 10h ustawy – Prawo o ruchu drogowym*, Paragraf na Drodze 2015, nr 6, s. 40 i n., tegoż, *Znaczenie prawidłowego ustalenia przesłanek fakultatywnego usunięcia pojazdu z drogi. Uwagi na tle art. 130a ust. 2 ustawy – Prawo o ruchu drogowym*, Paragraf na Drodze 2014, nr 5, s. 31 i n.

ust. 10a ustawy – *Prawo o ruchu drogowym*) i nie później niż przed upływem 3 miesięcy od dnia usunięcia pojazdu z drogi;

- 3) procedury tej nie stosuje się mimo prawidłowego doręczenia powiadomienia, jeżeli okoliczności wskazują, że nieodebranie pojazdu nastąpiło z przyczyn niezależnych od właściciela lub osoby uprawnionej (art. 130a ust. 10c ustawy – *Prawo o ruchu drogowym*)¹².

W kontekście istoty i znaczenia doręczenia powiadomienia warto podkreślić, że sąd, orzekając o przepadku pojazdu usuniętego z drogi i nieodebranego przez osobę uprawnioną w oznaczonym czasie, zobowiązany jest zbadać, czy zostały spełnione wszystkie przesłanki niezbędne do orzeczenia przepadku. Użyty w przepisie art. 130a ust. 10e ustawy – *Prawo o ruchu drogowym* zwrot „w szczególności” oznacza, że sąd bada nie tylko okoliczności wskazane *expressis verbis* w tekście tego przepisu (tj. czy usunięcie pojazdu było zasadne, czy w poszukiwaniu osoby uprawnionej do jego odbioru dołożono należytej staranności oraz czy orzeczenie przepadku nie będzie sprzeczne z zasadami współżycia społecznego), ale musi także ustalić, czy prawidłowo doręczono uprawnionemu powiadomienie oraz czy zawiera ono prawidłową treść pouczenia o konsekwencjach nieodebrania usuniętego pojazdu. Wynikające z powołanego przepisu wyliczenie czynności, które sąd zobowiązany jest wziąć pod uwagę orzekając przypadek pojazdu usuniętego z drogi stanowi bowiem wyłącznie przykładową ich egzemplifikację, a nie wyliczenie mające charakter katalogu zamkniętego (*numerus clausus*).

Doręczenie powiadomienia jest wyraźną, władczą, obligatoryjną, formalną i nieodwołalną czynnością procesowo techniczną¹³ właściwego organu administracji publicznej lub wykonującego funkcje zlecone, za pomocą której przekazuje (udostępnia) się pisma adresatowi w postępowaniu administracyjnym¹⁴, w sposób

¹² W dalszych rozważaniach pominięto wyjątek wskazany w art. 130a ust. 10e ustawy – *Prawo o ruchu drogowym*, który zobowiązuje do przekazania pojazdu usuniętego w przypadkach określonych w art. 130a ust. 1 lub 2 tej ustawy, jeśli nie jest zarejestrowany w żadnym z państw członkowskich Unii Europejskiej, właściwemu miejscowo naczelnikowi urzędu celno-skarbowego, w celu uregulowania jego sytuacji zgodnie z przepisami prawa celnego. Zatem w dalszej części opracowania pojęciem „pojazd” objęte będą wyłącznie pojazdy zarejestrowane w państwach członkowskich Unii Europejskiej.

¹³ „Doręczenie jest czynnością materialno-techniczną, wywołująca skutki określone w k.p.a.” (zob. *Postępowanie administracyjne – ogólne, podatkowe, egzekucyjne i przed sądami administracyjnymi*, red. M. Wierzbowski, Warszawa 2006, s. 65); w tym samym tonie: B. Adamiak, J. Borkowski, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Warszawa 2017, s. 298; J. Borkowski, J. Jendroška, R. Orzechowski, A. Zieliński, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Warszawa 1985, s. 130; *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz dla praktyków*, red. A. Mudrecki, Gdańsk 2008, s. 100. Przeciwnie natomiast A. Wróbel, który stwierdza, że doręczenie jest czynnością procesową organu administracji publicznej, z którą przepisy kodeksu wiążą skutki prawne (zob. K. Chorąży, W. Taras, A. Wróbel, *Postępowanie administracyjne i sądowno-administracyjne*, Kraków 2004, s. 68).

¹⁴ Procedura administracyjna dotyczy tylko doręczeń pism kierowanych przez organ administracji, nie zaś pism kierowanych do organu administracji (zob. *Postępowanie administracyjne – ogólne, podatkowe, egzekucyjne i przed sądami administracyjnymi*, op. cit., s. 65).

przewidziany prawem, z którą prawo wiąże określone skutki prawne¹⁵. Przedstawioną definicję sformułowaną w odniesieniu do doręczenia w postępowaniu administracyjnym można zaadoptować do niniejszych rozważań. Cechy charakterystyczne doręczenia w procedurze prowadzonej na podstawie art. 130a ustawy – *Prawo o ruchu drogowym* zostaną przedstawione w związku ze szczegółowym omówieniem poszczególnych elementów tej instytucji. I chociaż doręczenie samo w sobie stanowi czynność materialno-techniczną, to zaznaczyć należy, że wywołuje ono skutki określone w przepisach ustawy – *Prawo o ruchu drogowym*.

2. Zasady i tryb doręczenia powiadomienia

Z treści ustawy – *Prawo o ruchu drogowym* nie wynika bezpośrednio, w jakim trybie należy dokonać czynności doręczenia powiadomienia oraz jaki podmiot jest do tego zobligowany. Z art. 130a ust. 11 tej ustawy wynika jednak, że tryb i warunki wydawania pojazdu z parkingu określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw wewnętrznych. Na podstawie tej delegacji ustawowej zostało wydane rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 czerwca 2011 r. w *sprawie usuwania pojazdów, których używanie może zagrażać bezpieczeństwu lub porządkowi ruchu drogowego albo utrudniających prowadzenie akcji ratowniczej*¹⁶. Rozporządzenie to w § 3 ust. 2 określa zasady i tryb doręczenia powiadomienia, bowiem w tym zakresie nakazuje odpowiednie stosowanie przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*¹⁷. Dodać także należy, że powołany przepis aktu wykonawczego stanowi, iż powiadomienie o usunięciu pojazdu powinno mieć formę pisemną.

Jak wynika z powyższego, jedyną dopuszczalną formą powiadomienia jest forma pisemna. Powiadomienie nie może zatem zostać ogłoszone ustnie, nawet jeśli uprawniony podmiot faktycznie byłby obecny na miejscu zdarzenia. Wzór powiadomienia stanowi z kolei załącznik nr 2 do wyżej wymienionego rozporządzenia z dnia 22 czerwca 2011 r.

Doręczenie powiadomienia odbywa się na zasadach i w trybie określonym w rozdziale 8 k.p.a. zatytułowanym „Doręczenia”. Ważne jest to, iż prawodawca nakazuje „odpowiednie” stosowanie powyższych przepisów. Wynika z tego, że przepisy, do których następuje odesłanie:

- mogą mieć zastosowanie wprost, bez żadnych ograniczeń, albo

¹⁵ G. Łaszczycza, A. Matan, *Doręczenie w postępowaniu administracyjnym ogólnym i podatkowym*, Kraków 1998, s. 47; G. Łaszczycza, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, t. I, *Komentarz do art. 1–103*, Warszawa 2007, s. 410; G. Łaszczycza, Cz. Martysz, A. Matan, *Postępowanie administracyjne ogólne*, Warszawa 2003, s. 424, a także: R. Kędziora, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Warszawa 2011, s. 277 oraz *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, red. M. Wierzbowski, A. Wiktorowska, Warszawa 2011, s. 191.

¹⁶ Dz. U. z 2011 r., nr 143, poz. 846 ze zm.

¹⁷ Tekst jedn. Dz. U. z 2017 r., poz. 1257 ze zm.

- mogą być stosowane z pewnymi modyfikacjami, uzasadnionymi podobieństwem i odmiennością procedury, z której następuje odesłanie, i procedury, w której dana materia została uregulowana – albo też
- ze względu na daleko idące różnice obu regulacji, niektóre przepisy, do których następuje odesłanie, nie mogą być stosowane.

Wskazać tutaj należy chociażby przepis odnoszący się do doręczenia pisma pełnomocnikowi osoby fizycznej, który w omawianej procedurze nie będzie miał zastosowania. Jeśli bowiem uprawniony będzie na miejscu zdarzenia, to podmiot zobowiązany doręczy mu powiadomienie bezpośrednio do rąk własnych. Jeżeli zaś w określonych przypadkach wskazanych w art. 130a ustawy – *Prawo o ruchu drogowym* usunięcie pojazdu z drogi nastąpi przy nieobecności uprawnionego podmiotu na miejscu zdarzenia, wówczas powiadomienie zostanie doręczone właśnie temu podmiotowi. Ten nie ustanowi pełnomocnika, bo nie ma wiedzy o prowadzonej procedurze i konieczności doręczenia mu powiadomienia. Zgłoszenie się pełnomocnika po doręczeniu powiadomienia uprawnionemu nie miałoby żadnego znaczenia, bowiem powiadomienie zostało już doręczone. Z kolei mało prawdopodobna jest sytuacja, iż na miejscu zdarzenia uprawniony wskazałby swojego pełnomocnika, któremu należałoby takie powiadomienie doręczyć. Musiałby tego wskazania dokonać jeszcze przed doręczeniem mu powiadomienia. Nic natomiast nie sprzeciwia się doręczeniu powiadomienia ustawowemu przedstawicielowi właściciela lub osoby uprawnionej. Z kolei art. 45 k.p.a. zobowiązuje do doręczenia pism jednostkom organizacyjnym i organizacjom społecznym do rąk osób uprawnionych do odbioru pism. Osobą tą może być oczywiście pełnomocnik, prokurent, bądź inna osoba, która została umocowana do dokonywania określonych czynności, w tym odbioru pism (powiadomienia).

Nie będą również miały zastosowania przepisy o doręczeniu drogą elektroniczną, bowiem do tego rodzaju doręczeń konieczne jest spełnienie warunków formalnych, określonych w art. 39¹ § 1 k.p.a. Jeśli uprawniony byłby na miejscu zdarzenia, to doręczenie nastąpi bezpośrednio, i niezasadne byłoby odstąpienie od doręczenia mimo złożenia przez uprawnionego wniosku o doręczenie mu powiadomienia drogą elektroniczną. Jeśli z kolei uprawniony nie byłby obecny na miejscu zdarzenia, to nie miałby świadomości zainicjowanej wobec niego procedury. Zatem w praktyce niemożliwe jest, by wystąpił on do organu, aby w tej procedurze doręczono mu powiadomienie w taki sposób.

Jak wcześniej zaznaczono, powiadomienie musi mieć formę pisemną. Stanowi to także argument za niestosowaniem regulacji zawartej w art. 39¹ i art. 39² k.p.a. Wyłącza to także stosowanie artykułów 49, 49a i 49b k.p.a. Powiadomienie nie może zatem nastąpić w formie publicznego obwieszczenia, a także w innej formie publicznego ogłoszenia, zwyczajowo przyjętej w danej miejscowości lub przez udostępnienie pisma w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej właściwego organu administracji publicznej.

3. Podmiot zobowiązany do doręczenia powiadomienia

Jak podkreśla P. Wajda, „Norma z art. 39 k.p.a. statuuje ogólną zasadę oficjalności doręczeń oraz określa istotę, procedurę i techniczne aspekty doręczeń pism w postępowaniu administracyjnym”¹⁸. Zgodnie z powołanym przepisem organ administracji publicznej doręcza pisma za pokwitowaniem, przez operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – *Prawo pocztowe*^{19 20}, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy.

Należy dodać, że zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia z dnia 22 czerwca 2011 r. podmiot, który wydał dyspozycję usunięcia pojazdu, jest zobowiązany do *niezwłocznego* powiadomienia właściciela pojazdu, bądź osoby, która dysponowała pojazdem na podstawie innego niż własność tytułu prawnego w chwili jego usunięcia²¹, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 130a ust. 1 punkty 1, 4 i 5, albo ust. 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – *Prawo o ruchu drogowym*²².

¹⁸ P. Wajda (w:) *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, red. M. Wierzbowski, R. Hauser, Warszawa 2018, Legalis (komentarz do art. 39 k.p.a.) – i powołany tam wyrok NSA z dnia 22 maja 2013 r., sygn. I OSK 201/13, Legalis nr 763204; G. Łaszczyca, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 413, G. Łaszczyca, Cz. Martysz, A. Matan, *Postępowanie administracyjne ogólne...*, *op. cit.*, s. 424, R. Kędziora, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz...*, *op. cit.*, s. 278. Także: „Przy doręczeniach obowiązuje zasada oficjalności, uzupełniona zasadą pisemności” (zob. J. Jendrośka, *Ogólne postępowanie administracyjne i sądowno-administracyjne*, Wrocław 2007, s. 69).

¹⁹ Tekst jedn. Dz. U. z 2017 r., poz. 1481 ze zm.

²⁰ Brak dostosowania przepisu art. 39 k.p.a. do brzmienia ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. *Prawo pocztowe* (Dz. U. z 2008 r., nr 189, poz. 1159 ze zm.), wprowadzającej wyodrębnione usługi tzw. operatora publicznego świadczącego powszechne usługi pocztowe, nie oznacza, iż za „pocztę” można uznać każdego operatora uprawnionego do wykonywania usługi pocztowej. Należy bowiem pamiętać, że jedynie Poczta Polska S.A. powierzono obowiązek wykonywania zadań operatora publicznego (art. 46 ust. 2 ustawy *Prawo pocztowe*). Zatem użyte w przepisie art. 39 k.p.a. określenie „poczta” należy odnieść wyłącznie do przedsiębiorstwa Poczta Polska S.A., świadczącego powszechne usługi pocztowe (zob. wyrok WSA w Warszawie z dnia 8 października 2009 r., sygn. II SA/Wa 820/09, Legalis nr 228448); w tym samym tonie wyrok NSA z dnia 19 stycznia 2011 r., sygn. I OSK 1147/10, Legalis nr 354072.

²¹ Są to podmioty doręczeń (zob. G. Łaszczyca, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 420). Mogą nimi być zarówno osoby fizyczne, osoby prawne jak i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.

²² Jest nim policjant, funkcjonariusz Straży Granicznej oraz funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej – we wszystkich przypadkach wskazanych w art. 130a ust. 1–3 ustawy – *Prawo o ruchu drogowym*, strażnik gminny (miejski) – w przypadkach wskazanych w art. 130a ust. 1 pkt 1, 4, i 5 tej ustawy, osoba prowadząca akcję ratowniczą – w przypadkach wskazanych w art. 130a ust. 3 teże ustawy a także żołnierz Żandarmerii Wojskowej, który na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o *Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych* (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 430 ze zm.), w toku wykonywanych przez siebie zadań, o których mowa w art. 4 tej ustawy, w stosunku do osób wymienionych w art. 3 ust. 2 tej ustawy, który posiada uprawnienia do podejmowania czynności we wszystkich przypadkach wskazanych w art. 130a ust. 1–3 ustawy – *Prawo o ruchu drogowym* (zob. P. Gacek, *Powiadomienie o usunięciu pojazdu z drogi jako niezbędny element procedury...*, *op. cit.*, s. 10 i n.).

Wobec tego oczywiste jest, że podmiot, który wydał dyspozycje usunięcia pojazdu z drogi, niezwłocznie po jego usunięciu osobiście doręczy powiadomienie właścicielowi pojazdu bądź osobie, która dysponowała pojazdem na podstawie innego niż własność tytułu prawnego, jeśli osoby te będą znajdowały się na miejscu zdarzenia. W przeciwnym wypadku, doręczenie powiadomienia najczęściej dokonywane będzie za pośrednictwem pracowników operatora pocztowego (listonosza). Nie przeczy to temu, iż to podmiot wydający dyspozycję usunięcia pojazdu zobowiązany jest do doręczenia powiadomienia podmiotowi uprawnionemu. Tylko na nim bowiem ciąży obowiązek dopełnienia tego elementu procedury. Może jednak wykonać ciążące na nim zobowiązanie za pośrednictwem operatora pocztowego, swoich pracowników (funkcjonariuszy) lub przez inne upoważnione osoby lub organy²³. Wskazana w art. 39 k.p.a. kolejność podmiotów uprawnionych do technicznego wykonania czynności doręczenia nie ma charakteru wiążącego²⁴. To podmiot który wydał dyspozycję usunięcia pojazdu z drogi dokonuje wyboru w tym zakresie. Oczywiście jest, co zostało już powiedziane, że doręczenie powiadomienia uprawnionemu obecnemu na miejscu zdarzenia następuje niezwłocznie i trudno byłoby założyć, by mogło być wykonane w inny sposób niż osobiście przez funkcjonariusza albo pracownika podmiotu wydającego dyspozycję usunięcia pojazdu. Jeśli doręczenie następuje w późniejszym czasie, to wybór podmiotu dokonującego tej czynności pozostaje uprawnieniem podmiotu wydającego dyspozycję usunięcia pojazdu z drogi. Może on zatem doręczyć powiadomienie przez własnych funkcjonariuszy bądź pracowników, przez pracowników operatora pocztowego lub przez inne upoważnione osoby lub organy²⁵.

²³ „Ryzyko związane z niewłaściwym doręczeniem lub niedoręczeniem pisma w całości spoczywa na organie administracji publicznej. Negatywne skutki powstałe w związku z niewłaściwą realizacją obowiązków doręczeń obciążają zatem w całości organ” (P. Wajda (w:) *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, red. M. Wierzbowski, R. Hauser, Warszawa 2018, Legalis (komentarz do art. 39 k.p.a.), a także G. Łaszczycza, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 413 i n.; R. Kędziora, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 279 i powołane tam orzecznictwo; w tym samym tonie wyrok NSA z dnia 9 stycznia 2014 r., sygn. II OSK 2821/13, Legalis nr 909958, a także „Organ, nie zaś inne podmioty obciąża wadliwość w dokonaniu doręczenia. Z punktu widzenia adresata, posłużenie się przez organ określonym podmiotem doręczającym, jest kwestią wtórną” (wyrok WSA w Warszawie z dnia 20 listopada 2008 r., sygn. II SA/Wa 1034/08, Legalis nr 270784), w tym samym tonie wyrok WSA w Gdańsku z dnia 9 grudnia 2015 r., sygn. I SA/Gd 621/15, Legalis nr 1400368, wyrok NSA – Ośrodek zamiejscowy w Lublinie z dnia 13 stycznia 1999 r., sygn. I SA/Lu 1389/97, Legalis nr 282851).

²⁴ Jak zaznacza E. Iserzon, przepis ten nie ogranicza organu w wyborze osoby lub organu, które uważa za odpowiednie do powierzenia im doręczenia pisma (E. Iserzon, J. Starościan, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz, teksty, wzory i formularze*, Warszawa 1970, s. 119).

²⁵ *Postępowanie administracyjne – ogólne, podatkowe, egzekucyjne i przed sądami administracyjnymi*, red. M. Wierzbowski..., *op. cit.*, s. 66, a także „(...) organ administracji może skorzystać z doręczenia za pośrednictwem: poczty, swoich pracowników, upoważnione osoby lub organy. Art. 39 k.p.a. ani inne przepisy z rozdziału 8 k.p.a. nie ograniczają organu administracji w wyborze podmiotu doręczającego pisma” (wyrok NSA z dnia 9 stycznia 2014 r., sygn. II OSK 2821/13...), „(...) doręczenie to może nastąpić nie tylko za pośrednictwem poczty, ale też za pośrednictwem

4. Potwierdzenie doręczenia powiadomienia

Warte podkreślenia jest to, że doręczenie musi zostać potwierdzone odpowiednim pokwitowaniem²⁶. Nazywane jest ono także „dowodem doręczenia”, potwierdzeniem odbioru” lub „recepisem”²⁷. W doktrynie i judykaturze pojęcie to rozumiane jest jako pisemne potwierdzenie odbioru pisma przez adresata lub inną osobę odbierającą pismo w jego zastępstwie, w którego treści wskazana jest data doręczenia pisma²⁸. Jak słusznie podkreśla NSA w wyroku z dnia 9 stycznia 2014 r., sygn. II OSK 2821/13: „Właściwym dowodem, z którym wiąże się domniemanie doręczenia przesyłki przez pocztę, jest zwrotne potwierdzenie odbioru (tzw. zwrotka). Pocztowy dowód doręczenia przesyłki stanowi dowód tego, co zostało w nim urzędowo stwierdzone. Pogląd ten należy uznać za ugruntowany w orzecznictwie sądowym. Dotyczy to zarówno przypadków, gdy adresat potwierdza odbiór powiadomienia, uchyla się od potwierdzenia doręczenia powiadomienia, odmawia jego przyjęcia lub nie może tego uczynić. Jak wskazuje bowiem doktryna, „organ doręczający pismo zobowiązany jest sporządzić publiczny dokument doręczenia, z którego musi wynikać, że »doręczenie skuteczniał właściwy organ w sposób prawem przepisany«”²⁹. Taki charakter zwrotnego potwierdzenia odbioru przesyłki uzasadnia przyjęcie, że dokument ten korzysta z domniemania prawdziwości. Domniemanie to może zostać obalone przeciwdowodem. Nie można jednak przyjąć, by do obalenia tego domniemania wystarczyło twierdzenie strony, że doręczenie przesyłki było nieskuteczne. Ciężar obalenia domniemania prawdziwości pocztowego

pracowników organu. Prawodawca nie wprowadza żadnych ograniczeń podmiotowych w powyższym zakresie (wyrok WSA w Rzeszowie z dnia 28 lutego 2006 r., sygn. I SA/Rz 130/05, Legalis nr 271649), „Przepis art. 39 k.p.a. nie ustanawia wiążącej organ kolejności wymienionych w tym przepisie doręczycieli pism, jednakże organ nie dokonuje wyboru doręczycieli dowolnie” (wyrok WSA w Szczecinie z dnia 12 czerwca 2014 r., sygn. I SA/Sz 1216/13, Legalis nr 1105366), w tym samym tonie wyrok WSA w Gliwicach z dnia 29 stycznia 2009 r., sygn. IV SA/Gl 638/08, Legalis nr 174461, wyrok WSA w Gdańsku z dnia 5 maja 2011 r., sygn. II SA/Gd 206/11, Legalis nr 407393.

²⁶ W. Dawidowicz, *Postępowanie administracyjne. Zarys wykładu*, Warszawa 1983, s. 148; R. Suwaj, *Wydawanie decyzji administracyjnych*, Wrocław 2011, s. 148, a także „Przepis art. 39 k.p.a. zawiera generalną zasadę doręczania pism przez organ "za pokwitowaniem" (...)" (wyrok WSA w Rzeszowie z dnia 28 lutego 2006 r., sygn. I SA/Rz 130/05...), w tym samym tonie postanowienie WSA w Rzeszowie z dnia 28 lutego 2006 r., sygn. I SA/Rz 431/04, Legalis nr 312778, wyrok WSA w Rzeszowie z dnia 28 lutego 2006 r., sygn. I SA/Rz 430/04, Legalis nr 271652, wyrok WSA w Rzeszowie z dnia 28 lutego 2006 r., sygn. I SA/Rz 380/04, Legalis nr 271651.

²⁷ G. Łaszczycza, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz...*, *op. cit.*, s. 416.

²⁸ P. Wajda [w] *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, red. M. Wierzbowski, R. Hauser, Warszawa 2018, Legalis (komentarz do art. 39 k.p.a.); *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, red. M. Wierzbowski, A. Wiktorowska..., *op. cit.*, s. 195 i powołane tam orzecznictwo.

²⁹ G. Łaszczycza, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 417 – natomiast część dowodu doręczenia z datą i podpisem sporządzonym przez adresata jest dokumentem prywatnym.

dowodu doręczenia pisma spoczywa na zainteresowanym (ciężar przeprowadzenia dowodu spoczywa na tym, kto z określonego faktu wywodzi skutki prawne)³⁰.

Pokwitowanie musi zawierać dwa istotne elementy, a mianowicie:

- własnoręczny podpis adresata lub odbiorcy powiadomienia³¹ oraz
- datę doręczenia³².

Doręczający nie weryfikuje jednak prawdziwości własnoręcznego podpisu odbierającego. Okoliczność ta jest badana wyłącznie jeśli prawdziwość podpisu zostanie zakwestionowana. Podpis nie musi także być czytelny. O kluczowej roli daty doręczenia świadczy to, że z tą datą wiążą się określone konsekwencje prawne³³. Zatem musi być ona precyzyjnie wskazana³⁴. W przypadku braku wskazania daty przez odbierającego, albo wskazania przez niego błędnej daty, doręczenie będzie skuteczne w dacie wskazanej przez doręczającego³⁵, pod warunkiem, że odbierający złoży na potwierdzeniu odbioru swój własnoręczny podpis³⁶. Doręczający ma bowiem obowiązek sporządzenia na dowodzie doręczenia adnotacji, w której wskazany jest sposób doręczenia oraz data doręczenia³⁷. Nie ma natomiast konieczności zachowanie tego sformalizowanego trybu doręczenia, (tj. wykazania istnienia po-

³⁰ W tym samym tonie wyroki: WSA w Poznaniu z dnia 21 grudnia 2017 r., sygn. I SA/Po 967/17, Legalis nr 1730813, WSA w Gdańsku z dnia 2 lipca 2014 r., sygn. I SA/Gd 560/14, Legalis nr 1058404, oraz WSA w Warszawie z dnia 28 listopada 2006 r., sygn. VII SA/Wa 1640/06, Legalis nr 86484.

³¹ Pojęcie „odbierający” jest szersze od pojęcia „adresat”, bowiem obejmuje wszystkie podmioty, do rąk których następuje doręczenie (domownik, sąsiad, dozorca domu) (zob. G. Łaszczycza, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 444).

³² K. Chorąży, W. Taras, A. Wróbel, *Postępowanie administracyjne i sądowniczoadministracyjne...*, *op. cit.*, s. 69; R. Kędziora, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 304; R. Suwaj, *Wydawanie decyzji administracyjnych...*, *op. cit.*, s. 148 i n.

³³ Wyrok WSA w Warszawie z dnia 16 kwietnia 2013 r., sygn. IV SA/Wa 2526/12, Legalis nr 781821.

³⁴ Znaczenie daty podkreśla L. Żukowski. Wskazuje, że jest ona ważniejsza od podpisu odbierającego (zob. L. Żukowski, R. Sawuła, *Postępowanie administracyjne*, Przemysł–Rzeszów 2010, s. 128).

³⁵ W sytuacji, gdy istnieją wątpliwości co do daty doręczenia, okoliczność ta może zostać ustalona na podstawie innych dowodów, pozwalających na wskazanie w sposób niebudzący wątpliwości daty doręczenia (G. Łaszczycza, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 445 i powołany tam wyrok NSA z dnia 13 listopada 1996 r., sygn. I SA/Lu 98/96, niepubl.); także R. Kędziora, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 305.

³⁶ Jednakże brak podpisu nie będzie automatycznie przesądzał o bezskuteczności doręczenia jeśli zostaną wskazane przyczyny jego braku (L. Żukowski, R. Sawuła, *Postępowanie administracyjne...*, *op. cit.*, s. 129).

³⁷ R. Kędziora, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz...*, *op. cit.*, s. 280 – i powołany tam wyrok NSA z dnia 5 maja 1997 r., sygn. I SA/Gd 470/96, niepubl., w którym sąd stwierdził, że „Druk potwierdzenia odbioru prawidłowo wypełniony i podpisany przez doręczyciela (funkcjonariusza) Poczty Polskiej ma przymiot dokumentu urzędowego w rozumieniu art. 76 k.p.a. Korzysta on zatem z domniemania prawdziwości, a jego obalenie wymaga przeciwdowodu”, a także „Osoba doręczająca pismo, działając w charakterze urzędowym stosownie do art. 39 k.p.a., sama potwierdza datę doręczenia, adresata oraz to, czy spotkała się z odmową złożenia podpisu” (wyrok WSA w Kielcach z dnia 5 sierpnia 2008 r., sygn. II SA/Ke 298/08 [w] M. Rojewski, A. Suławko-Karetko, *Kodeks postępowania administracyjnego. Orzecznictwo*, Warszawa 2009, s. 146).

twierdzenia doręczenia powiadomienia), jeśli tylko adresat, do którego jest ono skierowane, oświadczy, że je otrzymał³⁸.

Jeżeli odbierający uchyla się³⁹ od potwierdzenia doręczenia powiadomienia lub nie może tego uczynić⁴⁰, doręczający sam potwierdza datę doręczenia oraz wskazuje osobę, która odebrała powiadomienie, i przyczynę braku jej podpisu (art. 46 § 2 k.p.a.). Jak wynika wprost z treści powołanego przepisu, uchylanie się lub odmowa dotyczy wyłącznie potwierdzenia doręczenia, a nie odbioru powiadomienia. Jeżeli odbierający odmawia odbioru powiadomienia, skutkuje to fikcją doręczenia w dniu odmowy, zgodnie z art. 47 § 1 k.p.a. Jest to tzw. *doręczenie konkludentne*.

5. Sposoby doręczeń

Doręczenie pism przez organy administracji publicznej może nastąpić w sposób wskazany procedurze administracyjnej. Są nimi:

- doręczenie właściwe,
- doręczenie zastępcze,
- doręczenie subsydiarne,
- doręczenie konkludentne,
- doręczenie przez obwieszczenie,
- doręczenie uproszczone⁴¹.

Z uwagi na fakt, że powiadomienie ma formę pisemną, a przepisy ustawy – *Prawo o ruchu drogowym* oraz aktu wykonawczego do niej nie przewidują odstępstwa w tym zakresie, doręczenie przez obwieszczenie nie może być w tej procedurze stosowane. Wyłączone będzie również doręczenie uproszczone. Przewidziane

³⁸ G. Łaszczyca, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz...*, *op. cit.*, s. 417 i cytowane tam postanowienie SN z dnia 11 grudnia 1991 r., sygn. V KRN 304/90, niepubl., w którym sąd stwierdził, że „takie oświadczenie strony zastępuje pokwitowanie, uważane jest za dostateczny dowód dotarcia do świadomości strony treści pisma”.

³⁹ Uchyłać się to unikać tej czynności, wymawiać się od niej mimo braku rzeczywistych ku temu przeszkód (G. Łaszczyca, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz...*, *op. cit.*, s. 446). Uchylanie się spowodowane jest przyczyną o charakterze subiektywnym (R. Kędziora, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz...*, *op. cit.*, s. 305).

⁴⁰ Niemożność ma wymiar obiektywny i realny (kalectwo, inna trwała, obłożna choroba, brak umiejętności pisania, inna nieusuwalna przeszkoda) (G. Łaszczyca, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz...*, *op. cit.*, s. 446). Niemożność jest kategorią obiektywną (tamże, s. 305).

⁴¹ G. Łaszczyca, A. Matan, *Doręczenie w postępowaniu...*, *op. cit.*, s. 159 i n., G. Łaszczyca, Cz. Martysz, A. Matan, *Postępowanie administracyjne ogólne...*, *op. cit.*, s. 430 i n. – przy czym należy zaznaczyć, że doręczenie osobom fizycznym w postępowaniu administracyjnym może nastąpić w każdy wskazany wyżej sposób, natomiast w odniesieniu do osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, doręczenie może nastąpić wyłącznie w dwojaki sposób, tj. jako doręczenie właściwe oraz jako doręczenie subsydiarne. Por. także z podziałem zaproponowanym przez J. Jendrośkę – zob. J. Jendrośka, *Ogólne postępowanie administracyjne i sądownictwo administracyjne...*, *op. cit.*, s. 69 i przez L. Żukowskiego – zob. L. Żukowski, R. Sawuła, *Postępowanie administracyjne...*, *op. cit.*, s. 124 i n., a także z podziałem zaproponowanym przez R. Suwaję – zob. R. Suwaj, *Wydawanie decyzji administracyjnych...*, *op. cit.*, s. 149.

bowiem w art. 55 § 1 k.p.a. doręczenie za pośrednictwem telefonu lub innych środków komunikowania się na odległość odnosi się do doręczenia wezwań. Jest to szczególnie przypadek doręczenia. Z uwagi na fakt, iż stanowi on wyjątek od przyjętej reguły, powinien podlegać ścisłej wykładni. Jeśli ten sposób doręczenia byłby dopuszczalny w stosunku do powiadomień, to stwarzałby odstępstwo od normy nakazującej zachowanie pisemnej formy powiadomienia, bo zezwalałby na powiadomienie adresata telefonicznie. Tym bardziej uzasadniona byłaby możliwość ustnego powiadomienia w sytuacji, gdy właściciel lub inna uprawniona osoba byłaby na miejscu zdarzenia. Z tych też względów powiadomienie może zostać doręczone wyłącznie w sposób określony w pierwszych czterech wyżej wskazanych punktach.

5.1. Doręczenie właściwe

Jak podkreśla się w doktrynie, doręczenie bezpośrednie (właściwe) jest relatywnie najlepszym sposobem dokonania tej czynności, z uwagi na fakt, że najlepiej umożliwi realizację celów, jakie prawo łączy z tą instytucją. Ten sposób doręczenia powinien być zatem traktowany jako reguła⁴². Polega na dostarczeniu pisma jego adresatowi, który otrzymuje je do rąk własnych⁴³. Oczywiście doręczenie to nie gwarantuje, że adresat powiadomienia zapozna się z jego treścią⁴⁴, ale stwarza najlepsze warunki do osiągnięcia tego celu – daje mu taką możliwość. Przepisy k.p.a. normują bowiem tylko kwestię samego doręczenia pisma, a nie odnoszą się wcale do dotarcia treści pisma do adresata⁴⁵. Jak zaznaczono na wstępie, samo usunięcie pojazdu z drogi nie może *ipso facto* prowadzić do pozbawienia uprawnionego jego prawa własności. Doręczenie powiadomienia, w treści którego wskazane są skutki braku aktywności z jego strony, mającej na celu odebranie pojazdu, może przy rzeczywistym braku działania zmierzać do utraty tego prawa przez właściciela bądź osobę inną niż właściciel, dysponującą pojazdem na podstawie innego tytułu niż prawo własności. Samo doręczenie adresatowi do rąk własnych powiadomienia nie gwarantuje, że ten zapozna się z jego treścią, albo że ją zrozumie. Doręczone w ten sposób powiadomienie stwarza w sposób najbardziej pełny, że cel powiadomienia zostanie osiągnięty, tj. że pojazd zostanie odebrany i nie będzie konieczne inicjowanie przed sądem procedury zmierzającej do orzeczenia jego przepadku. Stąd tak ważne jest, by ten sposób doręczenia powiadomienia był najczęściej stosowany, a pozostałe przy-

⁴² L. Żukowski, R. Sawuła, *Postępowanie administracyjne...*, *op. cit.*, s. 124.

⁴³ B. Adamiak, J. Borkowski, *Postępowanie administracyjne i sądownoadministracyjne*, Warszawa 2012, s. 189; G. Łaszczyca, A. Matan, *Doręczenie w postępowaniu administracyjnym...*, *op. cit.*, s. 159.

⁴⁴ Jak zaznacza NSA, z punktu widzenia poprawności czynności procesowych i biegu postępowania nie jest istotne, czy adresat zapoznał się z treścią pisma (wyrok NSA z dnia 9 stycznia 2014 r., sygn. II OSK 2821/13...). Z punktu widzenia procedury określonej w art. 130a ustawy – *Prawo o ruchu drogowym* nie jest zatem istotne to, czy uprawniony podmiot zapoznał się z treścią powiadomienia. Okoliczność ta nie ma wpływu i nie tamuje dalszego biegu tej procedury, a w szczególności możliwości wystąpienia do sądu o orzeczenie przepadku pojazdu usuniętego z drogi, z zastrzeżeniem wyjątku określonego w art. 130a ust. 10c ustawy – *Prawo o ruchu drogowym*.

⁴⁵ B. Adamiak, J. Borkowski, *Postępowanie administracyjne i sądownoadministracyjne...*, *op. cit.*, s. 188.

padki doręczeń stanowiły wyjątek od reguły i były stosowane wyłącznie w sytuacjach, gdy doręczenie bezpośrednio nie może być zrealizowane.

W zależności od tego, czy adresatem powiadomienia jest osoba fizyczna czy też jednostka organizacyjna bądź organizacja społeczna, k.p.a. przewiduje różne miejsca doręczenia powiadomienia⁴⁶. Jeśli adresatem jest osoba fizyczna, powiadomienie może być doręczone w mieszkaniu tej osoby, w miejscu jej pracy, w lokalu administracji publicznej lub w każdym miejscu, gdzie się adresata zastanie⁴⁷. Podstawowym miejscem doręczenia jest mieszkanie adresata lub miejsce jego pracy. Przez „mieszkanie” ustawodawca rozumie rzeczywiste (faktyczne) miejsce, w którym adresat przebywa z zamiarem dłuższego (a nie krótkotrwałego pobytu)⁴⁸. Miejscem pracy jest miejsce faktycznego wykonywania przez adresata jego pracy, tj. zakład pracy⁴⁹ albo miejsce wskazane przez pracodawcę, w którym adresat powiadomienia wykonuje swoją pracę. Istotne jest, że doręczenie osobie fizycznej w miejscu jej pracy musi nastąpić do rąk adresata⁵⁰. Doręczenie do rąk pracodawcy lub innej osoby upoważnionej do odbioru pism w imieniu pracodawcy powoduje, że doręczenie jest bezskuteczne⁵¹. W dalszej kolejności powiadomienie może być doręczone w lokalu organu administracji publicznej. Istnieje bowiem możliwość wykorzystania faktu obecności adresata w tym miejscu⁵². Doręczenie będzie wówczas skuteczne i nie będzie musiało być poprzedzone próbą doręczenia w miejscach wskazanych jako miejsca podstawowe. Ostatnie miejsce doręczenia może być wykorzystywane wyjątkowo,

⁴⁶ „Kodeks postępowania administracyjnego w sposób ścisły wyznacza miejsca, w których doręczenie jest prawnie dopuszczalne” (zob. G. Łaszczyca, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 427).

⁴⁷ Wskazana kolejność doręczeń nie jest pozbawiona znaczenia prawnego (G. Łaszczyca, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 428).

⁴⁸ Tamże, s. 428 i powołany tam wyrok SN z dnia 8 listopada 1996 r., sygn. II KKN 104/96, OSNKW z 1997, nr 5–6, poz. 50. Zob. także *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, red. M. Wierzbowski, A. Wiktorowska..., *op. cit.*, s. 217, oraz R. Suwaj, *Wydawanie decyzji administracyjnych...*, *op. cit.*, s. 150. „Doręczenie osobom fizycznym pism następuje w miejscu ich zamieszkania lub w miejscu pracy” (zob. B. Adamiak, J. Borkowski, *Postępowanie administracyjne i sądownictwo administracyjne...*, *op. cit.*, s. 190). Tego ostatniego stanowiska nie można podzielić w części odnoszącej się do miejsca doręczenia wskazanego jako miejsce zamieszkania. Istnieje bowiem wyraźna różnica pomiędzy pojęciem „mieszkanie” i „miejsce zamieszkania”. To ostatnie jest pojęciem cywilistycznym.

⁴⁹ „Przez pojęcie »miejsce pracy« należy rozumieć »zakład pracy«, w którym adresat pisma jest zatrudniony” (R. Kędziora, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz...*, *op. cit.*, s. 291), a także *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, red. M. Wierzbowski, A. Wiktorowska..., *op. cit.*, s. 217.

⁵⁰ *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz dla praktyków*, red. A. Mudrecki..., *op. cit.*, s. 104, R. Kędziora, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz...*, *op. cit.*, s. 291.

⁵¹ G. Łaszczyca, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz...*, *op. cit.*, s. 428. Odmienne postanowienie NSA z dnia 18 września 1986 r., sygn. III SA 1181/86 (w:) *Kodeks postępowania administracyjnego z orzecznictwem Naczelnego Sądu Administracyjnego Sądu Najwyższego i Trybunału Konstytucyjnego*, red. R. Hausser, Warszawa 1995, s. 131 i n.

⁵² G. Łaszczyca, Cz. Martysz, A. Matan, *Postępowanie administracyjne ogólne...*, *op. cit.*, s. 428.

jeśli nie jest możliwe doręczenie w mieszkaniu, w miejscu pracy lub – w dalszej kolejności – w lokalu organu. Dodatkowym warunkiem dla skutecznego doręczenia powiadomienia w miejscu, gdzie się adresata zastanie, jest zaistnienie przesłanki „koniecznej potrzeby”⁵³. Ocena tej przesłanki należy do podmiotu zobowiązanego do doręczenia powiadomienia, z tym jednak zastrzeżeniem, że musi mieścić się w granicach swobody interpretacji pojęcia niemającego wyraźnie określonych granic znaczeniowych⁵⁴. Zatem nie może być to ocena dowolna⁵⁵.

W odniesieniu do jednostek organizacyjnych (zarówno tych które posiadają osobowość prawną jak tych, które jej nie posiadają)⁵⁶ powiadomienie doręcza się w lokalu stanowiącym siedzibę⁵⁷ tej jednostki, do rąk osób uprawnionych do odbioru pism (art. 45 k.p.a.)⁵⁸. Zatem doręczenie poza lokalem siedziby danego podmiotu (jednostki organizacyjnej) jest bezskuteczne, nawet jeśli nastąpiło do rąk osoby uprawnionej do odbioru pism⁵⁹.

Należy jednak zaznaczyć, że adresatem powiadomienia jest *podmiot* (osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej). Za osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej działa podmiot uprawniony do jej reprezentowania. Podmiot ten wskazany jest w akcie

⁵³ Warunki doręczenia adresatowi powiadomienia w miejscu gdzie się go zastanie nie zostaną naruszone mimo braku przesłanki „koniecznej potrzeby”, jeśli wyraził on zgodę na przyjęcie powiadomienia w tym miejscu (G. Łaszczyca, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz...*, *op. cit.*, s. 429).

⁵⁴ „Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, w których niezwłoczne doręczenie pisma leży w interesie jego adresata” (R. Kędziora, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz...*, *op. cit.*, s. 291).

⁵⁵ G. Łaszczyca, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 430.

⁵⁶ W pojęciu tym mieszczą się zatem jednostki organizacyjne publiczne (państwowe i samorządowe) i niepubliczne, posiadające osobowość prawną, jak i pozbawione tej właściwości, gospodarcze i społeczne (G. Łaszczyca, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 440), w tym samym tonie B. Adamiak, J. Borkowski, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 325, J. Borkowski, J. Jendrośka, R. Orzechowski, A. Zieliński, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz...*, *op. cit.*, s. 133, E. Iserzon, J. Starościak, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 123 i n., a także wyrok WSA w Warszawie z dnia 20 marca 2008 r., sygn. VI SA/Wa 90/08 (w:) M. Rojewski, A. Suławko-Karetko, *Kodeks postępowania administracyjnego. Orzecznictwo...*, *op. cit.*, s. 168.

⁵⁷ W odniesieniu do osoby prawnej, jej siedzibą jest miejscowość, w której siedzibę ma jej organ zarządzający, chyba że ustawa lub oparty na niej statut stanowią inaczej. W przypadku jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, adres siedziby określony może być w akcie kreującym tę jednostkę lub w umowie (zob. R. Kędziora, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 300, a także G. Łaszczyca, Cz. Martysz, A. Matan, *Postępowanie administracyjne ogólne...*, *op. cit.*, s. 429).

⁵⁸ Przepisu tego nie stosuje się w odniesieniu do doręczeń osobom fizycznym, nawet w sytuacji, gdy osoby te prowadzą działalność gospodarczą (R. Kędziora, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 301).

⁵⁹ J. Borkowski, J. Jendrośka, R. Orzechowski, A. Zieliński, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 133; G. Łaszczyca, Cz. Martysz, A. Matan, *Postępowanie administracyjne ogólne...*, *op. cit.*, s. 429. Także: „Osobie uprawnionej do odbioru pism można doręczyć pismo wyłącznie w lokalu siedziby danej jednostki organizacyjnej” (R. Kędziora, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 301).

kreującym daną jednostkę (np. umowa, statut spółki prawa handlowego, który wskazuje organy uprawnione do jej reprezentowania). Co do zasady jest to także osoba uprawniona do odbioru pism. Może się jednak zdarzyć, że regulacje wewnętrzne, albo praktyka przyjęta w ramach struktury organizacyjnej takiej jednostki, będzie upoważniać również inne osoby do odbioru pism. Może nią być zatem pełnomocnik, prokurent, jak również – jeśli dany podmiot prowadzi biuro lub kancelarię – pracownik tego biura lub kancelarii, pracownik zobowiązany do bieżącej obsługi tej jednostki (sprzedawca, kierownik działu handlowego, kierownik magazynu), portier, a także inna osoba, do zakresu zadań której należy odbiór pism⁶⁰. Doręczający nie ma obowiązku badania, czy osoba znajdująca się w lokalu siedziby takiej jednostki jest faktycznie upoważniona do odbioru pism. Okoliczność, że powiadomienie odebrała osoba nieupoważniona, obciąża tę jednostkę. Ma ona bowiem obowiązek takiego zorganizowania swojej działalności, aby powiadomienie odebrała osoba upoważniona do odbioru pism. Doręczenie jest skuteczne w dacie potwierdzenia jego odbioru przez osobę uprawnioną i nie ma znaczenia, czy osoba ta faktycznie przekazała powiadomienie osobie powołanej do dokonania odpowiednich czynności za tę jednostkę⁶¹. Błędy w tym zakresie obciążają tę jednostkę. Nie ma również znaczenia data faktycznego przekazania przez osobę uprawnioną do odbioru pism podmiotowi upoważnionemu do reprezentowania jednostki organizacyjnej.

5.2. Doręczenie zastępcze

Ten sposób doręczenia został określony w art. 43 k.p.a.⁶² Umożliwia bowiem doręczenie powiadomienia mimo nieobecności adresata w mieszkaniu⁶³. Uprawnia do doręczenia dorosłemu domownikowi, sąsiadowi lub dozorczy domu, jeśli osoby te podjęły się oddania powiadomienia adresatowi. Istotna jest w tym przypadku nieobecność adresata powiadomienia. Przez „nieobecność” należy rozumieć każdą czasową nieobecność adresata w miejscu właściwym do doręczenia, która nie jest związana ze zmianą mieszkania, zerwaniem związków z dotychczasowym mieszkaniem

⁶⁰ G. Łaszczycza, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 442, a także E. Iserzon, J. Starościk, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz, teksty, wzory i formularze...*, *op. cit.*, s. 124.

⁶¹ *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz dla praktyków*, red. A. Mudrecki..., *op. cit.*, s. 107.

⁶² Przepis ten odnosi się tylko do adresatów będących osobami fizycznymi (G. Łaszczycza, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 430), a także R. Kędziora, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 292 oraz L. Żukowski, R. Sawuła, *Postępowanie administracyjne...*, *op. cit.*, s. 126.

⁶³ Stanowi to wyjątek od zasady doręczenia właściwego (bezpośredniego) (G. Łaszczycza, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 430).

jako ośrodkiem życia czy wyjazdem na stałe do innej miejscowości lub za granicę⁶⁴. Nie jest konieczne badanie, czy adresat w rzeczywistości jest nieobecny, a tylko nie otwiera drzwi, nie reaguje na dźwięk dzwonka czy pukanie do drzwi, albo czy osoba zastana w mieszkaniu (niebędąca adresatem), sąsiad lub dozorca przekazuje informacje odpowiadające prawdzie o nieobecności adresata. Nie jest konieczne także wielokrotne weryfikowanie tej okoliczności. Wystarczające jest, iż doręczający jednokrotnie stwierdzi nieobecność adresata⁶⁵. Należy zaznaczyć, że ustalenie nieobecności adresata nie ma charakteru bezwzględnego, bowiem każdorazowo wymagałoby to daleko idącej ingerencji w sferę prywatną adresata, np. sprawdzenie pomieszczeń mieszkania i ustalenia, czy faktycznie adresata tam nie ma. Nieobecność adresata doręczający ustala na podstawie uzyskanych na miejscu informacji, ustalonych faktów lub ujawnionych okoliczności, np. na podstawie zamkniętych drzwi do mieszkania, braku reakcji na pukanie do drzwi lub dzwonka, bądź też na podstawie informacji przekazanych mu przez osobę zastaną w mieszkaniu adresata, sąsiada albo dozorcę domu. Doręczający nie ma obowiązku weryfikować tych okoliczności bądź informacji. Ustalenie rzeczywistego stanu rzeczy mogłoby okazać się bowiem wręcz niemożliwe. Omawiany przepis art. 43 k.p.a. enumeratywnie wskazuje krąg osób trzech, którym można doręczyć powiadomienie. Są nimi: domownik⁶⁶, sąsiad⁶⁷ lub

⁶⁴ G. Łaszczycza, A. Matan, *Doręczenie w postępowaniu administracyjnym...*, *op. cit.*, s. 161; G. Łaszczycza, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 430 i n., *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, red. M. Wierzbowski, A. Wiktorowska..., *op. cit.*, s. 221 i n. oraz powołane tam stanowiska doktryny i judykatury.

⁶⁵ „Organ doręczający nie ma obowiązku powtarzania czynności zmierzających do osobistego zastania adresata” (G. Łaszczycza, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 431). „Dostateczną podstawę dla doręczenia zastępczego stanowi nieobecność adresata, stwierdzona jednorazowym niezastaniem go pod wskazanym adresem” (R. Kędziora, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 293, a także L. Żukowski, R. Sawuła, *Postępowanie administracyjne...*, *op. cit.*, s. 126).

⁶⁶ Pojęcie domownika należy wiązać z osobą należącą do gospodarstwa domowego, pozostającą z adresatem we wspólnym gospodarstwie domowym. Nie będzie nim ani lokator, ani sublokator adresata, jeśli nie są członkami gospodarstwa domowego, a także osoba, której adresat powierzył nadzór nad mieszkaniem (G. Łaszczycza, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 432). Także B. Adamiak, J. Borkowski, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz...*, *op. cit.*, s. 320 i powołane tam orzecznictwo; R. Kędziora, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz...*, *op. cit.*, s. 293 i powołane tam postanowienie SN z dnia 13 listopada 1996 r., sygn. III RN 27/96, OSNAPiUS 1997, nr 11, poz. 187, w którym sąd stwierdził, że „Status »domowników« adresata pisma (art. 43 k.p.a.) mają zamieszkujący z nim w jednym mieszkaniu lub domu jego dorośli krewni i powinowaci, niezależnie od tego, czy równocześnie prowadzą z nim wspólne gospodarstwo domowe”. W tym samym tonie *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz dla praktyków*, red. A. Mudrecki..., *op. cit.*, s. 105; R. Suwaj, *Wydawanie decyzji administracyjnych...*, *op. cit.*, s. 151 oraz L. Żukowski, R. Sawuła, *Postępowanie administracyjne...*, *op. cit.*, s. 126.

⁶⁷ Sąsiadem jest osoba, która mieszka w pobliżu adresata, lub na terenie graniczącym z terenem adresata. Wymaga to uwzględnienia specyfiki zamieszkania adresata (G. Łaszczycza, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 432); także R. Suwaj, *Wydawanie decyzji administracyjnych...*, *op. cit.*, s. 151 oraz L. Żukowski, R. Sawuła, *Postępowanie administracyjne...*, *op. cit.*, s. 127.

dozorca domu^{68, 69}. Wskazane osoby muszą być dorosłe, co oznacza, że muszą to być osoby pełnoletnie w rozumieniu przepisów prawa cywilnego⁷⁰. Doręczenie będzie skuteczne wyłącznie wtedy, jeśli zostanie dokonane do rąk któregośkolwiek z wymienionych wyżej podmiotów. Doręczenie osobie trzeciej, innej niż wskazana w art. 43 k.p.a., nie będzie zatem mogło zostać uznane za doręczenie zastępcze. Kolejnym warunkiem jest zobowiązanie dorosłego domownika, sąsiada lub dozorca, że podejmą się oddania powiadomienia adresatowi. Osoby te muszą złożyć oświadczenie w tym zakresie, które w całości opiera się na dobrowolności. Brak jest bowiem instrumentów prawnych, umożliwiających zobowiązanie tych podmiotów do podjęcia się takiej aktywności wbrew ich woli. Ustawodawca nie ustanowił jednak żadnych warunków, jakim miałyby odpowiadać to oświadczenie, ani co do formy ani co do treści. Musi jednak zawierać wyraźną zgodę na przyjęcie powiadomienia od doręczającego i zobowiązanie do osobistego przekazania go adresatowi. Zobowiązanie to nie może rozszerzyć kręgu podmiotów pośredniczących w przekazaniu powiadomienia adresatowi. Tego typu treść zobowiązania obliguje doręczającego do odstąpienia od doręczenia⁷¹. Jeśli jednak dorosły domownik, sąsiad, lub dozorca domu przyjmą na siebie to zobowiązanie, to doręczenie w sposób wskazany w art. 43 k.p.a. jest obligatoryjne⁷². Świadczy o tym ta część przepisu art. 43 k.p.a., która stanowi, że powiadomienie „doręcza się”, a nie, że *może* ono być doręczone. Mimo iż treść powołanego wyżej przepisu wprost nie wskazuje na konieczność zachowania określonej kolejności podmiotów, którym powiadomienie może być doręczone, należy zgodzić się z G. Łaszczycą, że z uwagi na gwarancyjny charakter powiadomienia, organ jest zobowiązany do zachowania ustalonej przez ustawodawcę kolejności, a tym samym do doręczenia powiadomienia przede wszystkim do rąk dorosłego domownika, następnie sąsiada, a w ostateczności dozorca domu⁷³.

⁶⁸ Jest nią osoba, której powierzono funkcję dozoru domu, pilnowania domu. Charakter tej czynności musi być stały, ciągły (stabilny) (G. Łaszczyca, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 433), bądź – jak dodaje R. Suwaj, charakter zawodowy (R. Suwaj, *Wydawanie decyzji administracyjnych...*, *op. cit.*, s. 151).

⁶⁹ Szerzej na temat pojęcia dorosłego domownika, sąsiada oraz dozorca domu – zob. G. Łaszczyca, A. Matan, *Doręczenie w postępowaniu administracyjnym...*, *op. cit.*, s. 163 i n.; G. Łaszczyca, Cz. Martysz, A. Matan, *Postępowanie administracyjne...*, *op. cit.*, s. 432; *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, red. M. Wierzbowski, A. Wiktorowska..., *op. cit.*, s. 223 i n.

⁷⁰ R. Kędziora, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 293; *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz dla praktyków*, red. A. Mudrecki..., *op. cit.*, s. 104; R. Suwaj, *Wydawanie decyzji administracyjnych...*, *op. cit.*, s. 151 i n., *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, red. M. Wierzbowski, A. Wiktorowska..., *op. cit.*, s. 222 i n., L. Żukowski, R. Sawuła, *Postępowanie administracyjne...*, *op. cit.*, s. 126 i n. Zgodnie z art. 10 § 1 k.c., pełnoletnim jest ten, kto ukończył lat osiemnaście.

⁷¹ G. Łaszczyca, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz...*, *op. cit.*, s. 434.

⁷² G. Łaszczyca, A. Matan, *Doręczenie w postępowaniu administracyjnym...*, *op. cit.*, s. 163.

⁷³ Tamże, s. 169. Zob. także G. Łaszczyca, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 433.

Doręczenie, jeśli następuje do rąk domownika, musi nastąpić w mieszkaniu adresata⁷⁴. O doręczeniu powiadomienia sąsiadowi lub dozorczy zawiadamia się adresata, umieszczając zawiadomienie w oddawczej skrzynce pocztowej lub – gdy to nie jest możliwe – w drzwiach mieszkania. Wynika z tego, że w przypadku doręczenia powiadomienia dorosłemu domownikowi, nie jest już konieczne pozostawianie wspomnianego zawiadomienia dla adresata. W przypadku doręczenia powiadomienia do rąk sąsiada lub dozorczy domu, pozostawienie zawiadomienia w oddawczej skrzynce pocztowej albo w drzwiach mieszkania stanowi warunek *sine qua non* skuteczności tego doręczenia. Brak zawiadomienia skutkuje tym, że formalnie doręczenie nie następuje.

Doręczenie zastępcze następuje w dniu doręczenia powiadomienia dorosłemu domownikowi, sąsiadowi lub dozorczy domu⁷⁵. Od tej daty biegnie termin określony w art. 130a ust. 10a ustawy – *Prawo o ruchu drogowym*. Co do zasady nie ma znaczenia, czy dorosły domownik, sąsiad lub dozorca domu rzeczywiście przekazał powiadomienie adresatowi, ani też, czy adresat zapoznał się z jego treścią. Nie ma również znaczenia data faktycznego przekazania powiadomienia adresatowi przez dorosłego domownika, sąsiada lub dozorcę domu. Doręczenie zastępcze wywołuje te same skutki, co doręczenie właściwe, w dacie doręczenia powiadomienia dorosłemu domownikowi, sąsiadowi lub dozorczy domu. Zatem obliguje właściwego starostę do wystąpienia do sądu o orzeczenie przepadku pojazdu usuniętego z drogi, jeżeli prawidłowo powiadomiony właściciel lub osoba uprawniona nie odebrała pojazdu w terminie 3 miesięcy od dnia jego usunięcia – ale nie wcześniej niż przed upływem 30 dni od dnia powiadomienia.

Przepisu art. 130a ust. 10 ustawy – *Prawo o ruchu drogowym* nie stosuje się jednak, gdy okoliczności wskazują, że nieodebranie pojazdu nastąpiło z przyczyn niezależnych od właściciela pojazdu lub osoby uprawnionej. Zatem, nieprzekazanie powiadomienia przez dorosłego domownika, sąsiada lub dozorczy domu rzeczywistemu adresatowi może stanowić podstawę do odstąpienia od trybu wskazanego w art. 130a ust. 10 cyt. ustawy, z tym jednak zastrzeżeniem, że okoliczności, z powodu których nie nastąpiło odebranie pojazdu, a które muszą być niezależne od właściciela lub osoby uprawnionej, muszą być przez nich wykazane. Na nich bowiem spoczywa ciężar dowodu, że nieodebranie usuniętego pojazdu nastąpiło z przyczyn od nich niezależnych – chyba że okoliczności te wiadome są podmiotowi zobowiązanemu do powiadomienia. Należy však zauważyć, że doręczenie zastępcze jest prawidłowym sposobem powiadomienia właściciela pojazdu lub osoby uprawnionej. Zatem faktyczne nieprzekazanie powiadomienia przez podmioty wskazane w art. 43 k.p.a., nie może *a limine* świadczyć o wystąpieniu niezależnych od właściciela lub osoby uprawnionej okoliczności, które spowodowały

⁷⁴ Niedopuszczalne jest doręczenie powiadomienia domownikowi w innym miejscu – zob. G. Łaszczycza, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 432.

⁷⁵ R. Kędziora, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 294.

nieodebranie usuniętego pojazdu. Nie może być w tym przypadku mowy o automatyzmie. Założenie takie prowadziłoby do uznania za nieskuteczne każdego doręczenia zastępczego w sytuacji, gdy adresat powiadomienia oświadczyłby, iż powiadomienia doręczonego w trybie art. 43 k.p.a. nie otrzymał.

5.3. Doręczenie subsydiarne

Procedura administracyjna przewiduje także doręczenie subsydiarne⁷⁶, które uregulowane jest w art. 44 k.p.a. Zastosowanie tego sposobu doręczenia wymaga spełnienia określonych wymogów.

Pierwszym jest niemożność doręczenia powiadomienia w sposób wskazany w artykułach 42 oraz 43 k.p.a.⁷⁷ Istotne jest jednak uprzednie ustalenie, że adresat mieszka pod wskazanym adresem, a nie jest możliwe doręczenie właściwe (bo nie zastano adresata w miejscach wskazanych w art. 42 k.p.a.), a także zastępcze (bo nie ustalono dorosłego domownika, sąsiada lub dozorcę domu, albo osoby te nie podjęły się przekazania powiadomienia adresatowi).

Po drugie, w przypadku gdy doręczenie powiadomienia następuje przez operatora pocztowego, ten przechowuje powiadomienie przez okres 14 dni w swojej placówce pocztowej⁷⁸, a jeśli doręczenie następuje przez pracownika urzędu gminy (miasta) lub upoważnioną osobę lub organ, powiadomienie składa się na okres 14 dni w urzędzie właściwej gminy (miasta)⁷⁹.

Trzeci wymóg związany jest z koniecznością pozostawienia zawiadomienia o pozostawieniu powiadomienia wraz z informacją o możliwości jego odbioru w terminie 7 dni od dnia pozostawienia zawiadomienia w miejscu wskazanym w art. 44 § 1 pkt 1 albo 2 k.p.a. w oddawczej skrzynce pocztowej adresata lub – gdy nie jest to możliwe – na drzwiach mieszkania adresata, jego biura lub innego pomieszczenia, w którym adresat wykonuje swoje czynności zawodowe, bądź w widocznym miejscu przy wejściu na posesję adresata.

Istotne jest zarówno pozostawienie powiadomienia w miejscach wskazanych w art. 44 § 1 pkt 1 albo 2 k.p.a. (nie może być ono pozostawione w oddawczej

⁷⁶ Nazywane też doręczeniem zastępczym lub substytutynym (zob. G. Łaszczycza, A. Matan, *Doręczenie w postępowaniu administracyjnym...*, *op. cit.*, s. 170, a także G. Łaszczycza, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 435).

⁷⁷ Skuteczność doręczenia zastępczego w trybie art. 44 k.p.a. zależy od niemożności doręczenia pisma w sposób przewidziany w art. 42 i 43 k.p.a. (zob. L. Żukowski, R. Sawuła, *Postępowanie administracyjne...*, *op. cit.*, s. 127).

⁷⁸ Placówkę pocztową należy wiązać z placówkami Poczty Polskiej (zob. G. Łaszczycza, A. Matan, *Doręczenie w postępowaniu administracyjnym...*, *op. cit.*, s. 172; także G. Łaszczycza, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 435, a także R. Kędziora, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 296, oraz *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, red. M. Wierzbowski, A. Wiktorowska..., *op. cit.*, s. 232).

⁷⁹ Przez urząd gminy (miasta) należy rozumieć aparat pomocniczy organu wykonawczego jednostek samorządu terytorialnego, tj. wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

skrzynce pocztowej adresata), jak i zawiadomienie go o miejscu i terminie, w którym będzie miał możliwość podjęcia adresowanego do niego powiadomienia. Należy tu zauważyć, że *Kodeks postępowania administracyjnego* określa precyzyjnie kolejność miejsc, w których dopuszczalne jest pozostawienie zawiadomienia. W pierwszej kolejności jest nią oddawcza skrzynka pocztowa, a tylko gdy pozostawienie zawiadomienia w tym miejscu nie jest możliwe, można zawiadomienie pozostawić w pozostałych miejscach wskazanych w art. 44 § 2 k.p.a.⁸⁰ Pozostawienie powiadomienia:

- w miejscach niewymienionych w art. 44 § 1 pkt 1 albo 2 k.p.a.⁸¹, a także
- pozostawienie zawiadomienia o tym w miejscach niewymienionych w art. 44 § 2 k.p.a.⁸², albo
- pozostawienie go na drzwiach mieszkania adresata, jego biura lub innego pomieszczenia, w którym adresat wykonuje swoje czynności zawodowe, bądź w widocznym miejscu przy wejściu na posesję adresata w sytuacji, gdy możliwe jest pozostawienie go w oddawczej skrzynce pocztowej adresata

czyni doręczenie nieskutecznym. Nie oznacza to jednak obowiązku pozostawienia zawiadomienia we wszystkich miejscach wskazanych w art. 44 § 2 k.p.a. Wystarczy, jeśli zawiadomienie zostanie pozostawione w jednym z tych miejsc, jeśli nie jest możliwe pozostawienie go w oddawczej skrzynce pocztowej adresata.

Ostatnim wymogiem jest obowiązek powtórne zawiadomienia adresata o możliwości odbioru powiadomienia, jeśli nie podjął on powiadomienia w terminie 7 dni od dnia pozostawienia pierwszego zawiadomienia. Niedopełnienie obowiązku pozostawienia zawiadomienia lub wątpliwości co do wykonania tej czynności, powodują bezskuteczność doręczenia⁸³. Termin przewidziany na podjęcie powiadomienia nie może być dłuższy niż 14 dni od daty pozostawienia pierwszego zawiadomienia (art. 44 § 3 k.p.a.). Jeżeli adresat nie podjął powiadomienia, doręczenie uważa się za dokonane z upływem ostatniego dnia okresu, o którym mowa w art. 44 § 1 k.p.a. (art. 44 § 4 k.p.a.)⁸⁴. Upływ tego terminu powoduje powstanie

⁸⁰ „Inne miejsca, w których dozwolone jest umieszczenie zawiadomienia, mają charakter wtórny – mogą być wykorzystane, gdy nie jest możliwe umieszczenie zawiadomienia w oddawczej skrzynce pocztowej” (G. Łaszczyca, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 437, a także *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz dla praktyków*, red. A. Mudrecki..., *op. cit.*, s. 106 oraz R. Suwaj, *Wydawanie decyzji administracyjnych...*, *op. cit.*, s. 152.

⁸¹ „Umieszczenie zawiadomienia w innym miejscu nie wywołuje skutków prawnych” (R. Kędziora, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 298).

⁸² *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, red. M. Wierzbowski, A. Wiktorowska..., *op. cit.*, s. 234.

⁸³ G. Łaszczyca, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 437; także R. Kędziora, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 298 i powołane tam orzecznictwo.

⁸⁴ Postanowienie NSA z dnia 17 lipca 2008 r., sygn. II OZ 762/08 (w:) M. Rojewski, A. Suławko-Karetko, *Kodeks postępowania administracyjnego. Orzecznictwo...*, *op. cit.*, s. 166.

fikcji doręczenia⁸⁵. Adresat nie może go podjąć po upływie tego terminu, bo jest ono zwrócone do podmiotu zobowiązanego. Nawet jeśli zapoznałby się z treścią powiadomienia po upływie terminu określonego w art. 44 § 4 k.p.a., doręczenie będzie dokonane z upływem ostatniego dnia okresu, o którym mowa w art. 44 § 1 k.p.a. Jeżeli jednak adresat podjął powiadomienie przed upływem wyżej wskazanego terminu, datą doręczenia jest dzień, w którym je odebrał z miejsca wskazanego w art. 44 § 1 k.p.a.⁸⁶

Co do zasady, ten sposób doręczenia umożliwia także uruchomienie procedury związanej z wystąpieniem starosty do sądu, celem orzeczenia przypadku nieodebranego pojazdu usuniętego z drogi, mimo iż faktycznie (w rzeczywistości) powiadomienie nie zostało doręczone osobie uprawnionej. Doręczenie subsydiarne, tak samo jak doręczenie zastępcze, należy jednak uznać jako doręczenie prawidłowe, o którym mowa w art. 130a ust. 10 ustawy – *Prawo o ruchu drogowym*.

Analogicznie (jak zostało to zasygnalizowane w związku z omówieniem zagadnienia związanego z doręczeniem zastępczym), możliwe jest odstąpienie przez starostę od procedury wystąpienia do sądu o orzeczenie przypadku usuniętego i nieodebranego pojazdu, jednak wymaga to ustalenia, że nieodebranie pojazdu nastąpiło z przyczyn niezależnych od właściciela pojazdu lub osoby uprawnionej.

Dodać również należy, że zgodnie z art. 45 k.p.a. *in fine*, przepis art. 44 k.p.a. stosuje się odpowiednio do doręczenia adresatom niebędącym osobami fizycznymi, tj. osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym nieposiadającym osobowości prawnej. Zatem ten sposób doręczenia może być stosowany, jeśli doręczenie właściwe w lokalu siedziby tej jednostki nie było możliwe. Odpowiedniego stosowania wymaga także przepis, który zobowiązuje do pozostawienia zawiadomienia w określonym miejscu. Jak słusznie zauważa doktryna, zawiadomienie takie umieszcza się w dwóch miejscach, tj.: na drzwiach lokalu siedziby tej jednostki, lub w widocznym miejscu na terenie, do którego ta jednostka ma wyłączny tytuł prawny⁸⁷. W pozostałym zakresie, do adresata niebędącego osobą fizyczną, przepisy o doręczeniu subsydiarnym stosuje się wprost.

5.4. Doręczenie konkludentne

Doręczenie *konkludentne* jest przewidziane dla sytuacji, gdy adresat odmawia przyjęcia powiadomienia od operatora pocztowego lub innego organu albo w inny

⁸⁵ Adresat pisma może się uchylić od skutków prawnych doręczenia w trybie art. 44 k.p.a., wykazując, że przepis ten nie powinien być stosowany, albo też został zastosowany wadliwie, wobec czego brak było przesłanek do zaistnienia skutków prawnych w nim przewidzianych (R. Kędziora, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 299).

⁸⁶ G. Łaszczycza, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 438 i n.; także: R. Kędziora, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 298; *Postępowanie administracyjne*, red. M. Wierzbowski..., *op. cit.*, s. 67. Zob. także postanowienie SN z dnia 10 czerwca 1986 r., sygn. III ARN 7/86, OSNCP 1987, nr 9, poz. 143 (w:) *Kodeks postępowania administracyjnego z orzecznictwem NSA, SN, i TK*, red. R. Hauser..., *op. cit.*, s. 132 i n.

⁸⁷ G. Łaszczycza, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 443.

sposób. Ten sposób doręczenia może być stosowany wyłącznie w stosunku do adresata. Nie ma on zastosowania do (innych) osób trzecich. Zgodnie z art. 47 § 1 k.p.a., jeśli adresat odmawia przyjęcia powiadomienia, zwraca się go do podmiotu zobowiązanego, z adnotacją o odmowie jego przyjęcia i daty odmowy⁸⁸.

Powołany przepis nie precyzuje, w jakiej formie musi nastąpić odmowa. Oświadczenie adresata może być złożone ustnie, pisemnie bądź w inny sposób. Z jego treści musi jednak wyraźnie wynikać, że adresat *odmawia* przyjęcia powiadomienia. Nie może być tutaj mowy o konkludentności⁸⁹. Jednakże adresat może nie złożyć oświadczenia w sposób werbalny, ale jego zachowanie (milcząca postawa i brak reakcji na próbę wręczenia powiadomienia, lub też unikanie przyjęcia powiadomienia) wskazywać będzie w sposób niebudzący wątpliwości, że uchyla się od przyjęcia powiadomienia. Takie zachowanie także należy uznać za wyraźną odmowę przyjęcia powiadomienia, mimo że nie zostało ono wyrażone ustnie ale w zachowaniu się adresata⁹⁰. Dlatego też oczywiste jest, że czynność, która zmierza do doręczenia, wymaga osobistego udziału adresata.

W takim przypadku powiadomienie uznaje się za doręczone w dniu odmowy jego przyjęcia przez adresata (art. 47 § 2 k.p.a.)⁹¹. Nie zmienia tego fakt późniejszej zmiany decyzji adresata, który w jej następstwie zapoznał się z treścią powiadomienia. Zapoznanie się przez adresata z treścią powiadomienia, ale po tym, jak odmówił jego przyjęcia, nie wpływa na ważność i skuteczność doręczenia w dniu, w którym adresat odmówił przyjęcia powiadomienia.

Odmowa przyjęcia powiadomienia jest tożsama z jego przyjęciem⁹². Ustawodawca zastosował w tym przypadku fikcję, polegającą na potraktowaniu odmowy przyjęcia korespondencji skierowanej do adresata z taką sytuacją, jakby ją przyjął⁹³. Ustawodawca wyłącznie adresata obciążył negatywnym skutkiem wynikającym z odmowy przyjęcia powiadomienia⁹⁴. Nie do przyjęcia byłaby sytuacja, która

⁸⁸ „Jeżeli adresat odmawia przyjęcia pisma, osoba doręczająca czyni adnotację o odmowie jego przyjęcia z datą odmowy” (wyrok NSA z dnia 13 czerwca 2007 r., sygn. II FSK 743/06 (w:) M. Rojewski, A. Suławko-Karetko, *Kodeks postępowania administracyjnego. Orzecznictwo...*, *op. cit.*, s. 148).

⁸⁹ G. Łaszczycza, A. Matan, *Doręczenie w postępowaniu administracyjnym...*, *op. cit.*, s. 181 i n., G. Łaszczycza, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 450.

⁹⁰ „Zachowanie adresata w sposób niebudzący wątpliwości musi uzewnętrzniać jego wolę” (G. Łaszczycza, A. Matan, *Doręczenie w postępowaniu administracyjnym...*, *op. cit.*, s. 183).

⁹¹ K. Chorąży, W. Taras, A. Wróbel, *Postępowanie administracyjne i sądownoadministracyjne...*, *op. cit.*, s. 71, R. Kędziora, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 312.

⁹² Wyrok NSA z dnia 13 czerwca 2007 r., sygn. II FSK 743/06; wyrok WSA w Gdańsku z dnia 1 grudnia 2005 r., sygn. I SA/Gd 70/04 (w:) M. Rojewski, A. Suławko-Karetko, *Kodeks postępowania administracyjnego. Orzecznictwo...*, *op. cit.*, s. 172.

⁹³ B. Adamiak, J. Borkowski, *Postępowanie administracyjne i sądownoadministracyjne...*, *op. cit.*, s. 190; G. Łaszczycza, Cz. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 449; *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz dla praktyków*, red. A. Mudrecki..., *op. cit.*, s. 109; *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, red. M. Wierzbowski, A. Wiktorowska..., *op. cit.*, s. 255.

⁹⁴ *Postępowanie administracyjne (...)*, red. M. Wierzbowski..., *op. cit.*, s. 67.

umożliwiłaby odmowę przyjęcia powiadomienia bez konsekwencji. Paraliżowałyby to samą czynność doręczenia, bo powodowałyby jej nieskuteczność. Tym samym uniemożliwiłoby to zainicjowanie procedury związanej z wystąpieniem do sądu o orzeczenie przepadku pojazdu usuniętego z drogi. Nie są natomiast istotne motywy odmowy przyjęcia przez adresata powiadomienia⁹⁵.

Każda odmowa przyjęcia powiadomienia przez adresata wywołuje skutek określony w art. 47 § 2 k.p.a. Właściciel pojazdu lub osoba uprawniona, jeśli odmówią przyjęcia powiadomienia, nie mogą przywołać argumentu, iż nie mieli wiedzy o treści kierowanego do nich pisma. Muszą zatem zakładać, że taka odmowa może pociągać za sobą określoną dla nich uciążliwość, która – w konsekwencji – może doprowadzić do utraty przez nich prawa własności pojazdu. Nie mogą przy tym wskazywać, iż w takiej sytuacji zaistniała okoliczność skutkująca nieodebraniem pojazdu z przyczyn niezależnych od nich. Odmowa przyjęcia powiadomienia w pełni zależna była od woli tych podmiotów, stąd też ewentualny skutek także obciąża te podmioty.

W przypadku odmowy przyjęcia powiadomienia, przepisy prawa nie przewidują obowiązku ponowienia tej czynności. Dla uznania jej skuteczności wystarczy jednokrotna odmowa przyjęcia powiadomienia przez adresata. W sytuacji odmowy, doręczający nie ma również obowiązku informowania o treści powiadomienia.

6. Zakończenie

Nie sposób odnieść się do wszystkich aspektów omawianego zagadnienia w ramach jednego opracowania. Rozważania skoncentrowano zatem wyłącznie na przypadkach, gdy ustalono właściciela pojazdu lub osobę uprawnioną. Wyłącznie bowiem w tych sytuacjach doręczenie powiadomienia jest możliwe. Jeżeli nie ustalono podmiotu uprawnionego, wówczas zastosowanie ma przepis art. 130a ust. 10d ustawy – *Prawo o ruchu drogowym*. Omówiono zatem wyłącznie te sytuacje, gdzie ustalono dane właściciela pojazdu lub osoby uprawnionej, a ich miejsce pobytu lub siedziba są znane. Problem doręczeń osobom nieznanym z miejsca pobytu reguluje odrębny przepis procedury administracyjnej – art. 48 § 1 k.p.a.⁹⁶

Konieczne było wobec tego zasygnalizowanie najważniejszych elementów instytucji doręczenia powiadomienia o usunięciu pojazdu z drogi. Prawidłowość tej czynności skutkuje bowiem uruchomieniem procedury związanej z wystąpieniem starosty do sądu o orzeczenie przepadku pojazdu usuniętego z drogi i nieodebranego przez uprawniony podmiot.

Pozbawienie prawa własności rzeczy osoby uprawnionej, posiadającej do niej tytuł prawny, jest najdalej idącym i ingerującym instrumentem prawnym. Musi być

⁹⁵ J. Borkowski, J. Jendrośka, R. Orzechowski, A. Zieliński, *Kodeks postępowania administracyjnego...*, *op. cit.*, s. 134.

⁹⁶ Zagadnienie to wymaga odrębnego opracowania.

zatem stosowany wyjątkowo i tylko w sytuacjach, gdy nie jest możliwe wydanie pojazdu uprawnionemu podmiotowi. Prawidłowe doręczenie powiadomienia warunkuje prawidłowość dalszych czynności prowadzonych w stosunku do pojazdu usuniętego z drogi. Każdy z omówionych wyżej sposobów doręczenia jest prawidłowy i – w przypadku nieodebrania pojazdu przez uprawnionego i po spełnieniu pozostałych warunków określonych w przepisach ustawy – *Prawo o ruchu drogowym*, skutkuje uruchomieniem procedury zmierzającej do orzeczenia przepadku pojazdu.

Ustawa – *Prawo o ruchu drogowym* przewiduje jednak swoistego rodzaju wentyl bezpieczeństwa, umożliwiający wstrzymanie realizacji procedury zmierzającej do orzeczenia przepadku pojazdu usuniętego z drogi. Warunkiem jest jednak ustalenie, że nieodebranie pojazdu nastąpiło z przyczyn niezależnych od właściciela pojazdu lub osoby uprawnionej. Mogą bowiem zaistnieć takie okoliczności, które, mimo iż powodują uznanie doręczenia za skuteczne, nie spowodują, że podmiot ten pozyska informacje zarówno o usunięciu pojazdu z drogi, jak i o konsekwencjach nieodebrania go w wyznaczonym terminie. Okoliczności te nie będą również obciążać właściciela pojazdu lub osoby uprawnionej. Zaistnienie takich okoliczności musi być każdorazowo badane. Wymagają one studium konkretnego przypadku. Nie może być w żadnej mierze mowy o jakimkolwiek automatycznym stosowaniu tej konstrukcji.

Bibliografia

1. Adamiak, B., Borkowski, J. (2017). *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Warszawa.
2. Borkowski, J., Jendrośka, R., Orzechowski et al., (1985). *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Warszawa.
3. Choraży, K., Taras, W., Wróbel, A. (2004). *Postępowanie administracyjne i sądowno-administracyjne*, Kraków.
4. Dawidowicz, W. (1983). *Postępowanie administracyjne. Zarys wykładu*, Warszawa.
5. Gacek, P. (2018). *Powiadomienie o usunięciu pojazdu z drogi jako niezbędny element procedury umożliwiającej wydanie pojazdu albo wystąpienie do sądu o orzeczenie jego przepadku na rzecz Skarbu Państwa. Zagadnienia wybrane*, Paragraf na Drodze, nr 3.
6. Gacek, P. (2017). *Procedura usunięcia pojazdu z drogi na podstawie art. 130a ustawy – Prawo o ruchu drogowym. Aspekty wybrane*, Paragraf na Drodze, nr 2.
7. Hauser, R. (red.). (1995). *Kodeks postępowania administracyjnego z orzecznictwem Naczelnego Sądu Administracyjnego Sądu Najwyższego i Trybunału Konstytucyjnego*, Warszawa.
8. Hołyst, B., Smoktunowicz, E. (redaktorzy). (2005). *Wielka encyklopedia prawa*, Warszawa.
9. Ignaczak, J. (2000). *Prawo rzeczowe*, Warszawa.
10. Iserzon, E., Starościec, J. (1970). *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz, teksty, wzory i formularze*, Warszawa.

11. Jendrośka, J. (2007). *Ogólne postępowanie administracyjne i sądowno-administracyjne*, Wrocław.
12. Kędziora, R. (2011). *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Warszawa.
13. Kosiński, C. (2013). *Usuwanie pojazdów z drogi i dalsze postępowanie z tymi pojazdami*, Nowe Zeszyty Samorządowe, nr 2.
14. Łaszczycza, G., Matan, A. (1998). *Doręczenie w postępowaniu administracyjnym ogólnym i podatkowym*, Kraków.
15. Łaszczycza, G., Martysz, C., Matan, A. (2007). *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Warszawa.
16. Łaszczycza, G., Martysz, C., Matan, A. (2003). *Postępowanie administracyjne ogólne*, Warszawa.
17. Mudrecki, A. (red.). (2008). *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz dla praktyków*, Gdańsk.
18. Oniszczyk, J. (2004). *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego XXI w.*, Kraków.
19. Pietrzykowski, T. (2018). *Kodeks cywilny. Komentarz*, Warszawa.
20. Politowicz, K., A. (2015). *Zakres związania starosty sądownym orzeczeniem przepadku na gruncie stosowania przepisu art. 130a ust. 10h ustawy – Prawo o ruchu drogowym*, Paragraf na Drodze, nr 6.
21. Politowicz, K., A. (2014). *Znaczenie prawidłowego ustalenia przesłanek fakultatywnego usunięcia pojazdu z drogi. Uwagi na tle art. 130a ust. 2 ustawy – Prawo o ruchu drogowym*, Paragraf na Drodze, nr 5.
22. Rojewski, M., Suławko-Karetko, A. (2009). *Kodeks postępowania administracyjnego. Orzecznictwo*, Warszawa.
23. Safjan, M., Bosek, L. (2016). *Konstytucja RP, Komentarz*, Warszawa.
24. Suwaj, R. (2011). *Wydawanie decyzji administracyjnych*, Wrocław.
25. Wajda, P. (2018). (w:) *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, red. M. Wierzbowski, R. Hauser, Warszawa.
26. Wierzbowski, M. (red.). (2006). *Postępowanie administracyjne – ogólne, podatkowe, egzekucyjne i przed sądami administracyjnymi*, Warszawa.
27. Wierzbowski, M., Wiktorowska, A. (redaktorzy). (2011). *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Warszawa.
28. Żukowski, L., Sawuła, R. (2010). *Postępowanie administracyjne*, Przemysł–Rzeszów.

* * *

Delivery of a notification about removing a vehicle from the road. A legal analysis of the problem

Abstract

The article discusses the specific element of the procedure of removing a vehicle from the road which is delivery of a notification about removing a vehicle from the road regulated in the Article 130a of the Law on Road Traffic and Regulation of the Minister of

Interior and Administration of 22 June 2011 on the removing of vehicles from the road whose use may jeopardise the safety or order of road traffic or hamper the conduct of a rescue operation. Notification is an indispensable element of this procedure. It enables the issuance of a vehicle or going to court for decree a judgement of confiscation of a vehicle for the benefit of the county. Regulation of the Minister of Interior and Administration of 22 June 2011 in terms of the delivery of a notification refers to the Act of June 14, 1960 The Code of Administrative Procedure. Particular attention was paid to the issues related to the entity obliged to deliver the notification, the means of delivery and the legal effect caused by the delivery notification.

Key words

Police, removing a vehicle from the road, notification about removing a vehicle from the road, vehicle owner, vehicle authorised user.